Paradigma trinitară a relaţiilor eclesiale

The Trinitarian Paradigm of the Ecclesial Relations

Conf. Dr. Samuiel BÂLC
Baptist Theological Institute of Bucharest
samybalc@gmail.com

Abstract:

Biblical history of creation shows that the human being was created by God with the ability to communicate.What has hampered human and divine communion was disobedience to the laws established by God. The fact that man is a speaking being is an indicator that we were ment to relate to each other. This way, communication gives man the possiblity to constantly upgrade/improve the ability to speak. Thus human being is deliberately linked to others by communicated words hence finds fulfillment in relationship with others. Trinitarian paradigm with respect/with regards to relations is therefore a reper that should not only be looked at but also followed as a role model.

Keywords: God, man, relationship, communication, personality, self-image.

Faptul că un om îşi dezvoltă personalitatea şi umanitatea sa vorbind altora şi auzind pe alţii, demonstrează că el este legat prin structura sa, conştient, de alţii. Legătura aceasta cu alte persoane nu este însă doar de natură biologică ci şi de ordin spiritual. Dumitru Stăniloae surprinde într-un mod deosebit rolul comunicării prin cuvânt al fiinţelor umane astfel:

> Prin cuvinte se unesc persoanele umane tot mai mult şi tot mai adânc spiritual, fără să se confunde. Chiar trebuinţele trupeşti ale omului se nuanţează mereu prin spiritul lui, deci şi cuvintele ce le exprimă. Aceasta arată că fiecare om este necesar celorlalţi pentru o comunicare eternă, mereu mai bogată, deci că toţi sunt făcuţi pentru a comunica cu specificul lor de viaţă mereu îmbogăţit şi dornic de continuă îmbogăţire, ca izvoare unice de cugetare şi afecţiune. Am nevoie de o îmbogăţire eternă prin ceilalţi şi de o manifestare a ei la fiecare pas, ca şi participarea eternă a altora la viaţa mea spirituală mereu îmbogăţită.[1]

Se poate afirma, prin urmare, că oamenii depind de înţelegerea simţămintelor, nevoilor şi a modelelor, care sunt dincolo de fiecare fiinţă umană. Sigur că cel care doreşte să comunice trebuie să fie onest, să-şi asume riscul comunicării, să-şi cunoască valorile şi să se pregătească pentru aceasta, întru-cât comunicarea este un proces care se învaţă mereu.

Fiinţa umană posedă deci facultăţi care nu sunt satisfăcute numai cu ceea ce pot oferi lucrurile din jur, ci ea doreşte legătura cu alte per-

---

1. Dumitru Stăniloae, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, (Bucureşti, Ed. Cristal, 1995), p.105.

soane. Comunicarea cu ceilalţi aduce mai multă satisfacţie omului şi contribuie la formarea lui ca persoană, personalitate.

În Dicţionarul Limbii Române Literare Contemporane este prezentată următoarea definiţie cu privire la personalitate: „*Ceea ce este propri*u unei persoane şi o distinge ca individualitate; ansamblul de trăsături morale sau intelectuale prin care se remarcă o persoană; felul *personal de a fi al cuiva*".[2]

Termenul „personalitate" este folosit deseori ca sinonim la cel de „individ", de fiinţă concretă. Termenul „individ" vine de la latinescul „individum" şi are un sens biologic, sugerând însuşirea de unitate indivizibilă a organismului ca realitate concretă. Individualitatea implică deci însuşirea unicităţii şi indivizibilităţii. În legătură cu aceastaVasile Pavelcu subliniază:

> Ca reprezentant al unui anumit gen şi al unei anumite specii, omul are individualitate. Ca fiinţă biologică concretă, el este „individ", adică unitate indivizibilă în specificitatea ei. Această însuşire se manifestă atât în modul de organizare internă a individului, cât şi faţă de mediu.[3]

La rândul său Millon sugerează că:

> Personalitatea individului este determinată de o combinaţie de caracteristici cu care el se naşte şi de mediul în care creşte. De fapt, el defineşte personalitatea ca fiind o împletire a atitudinilor, a trăirilor, a crezurilor şi a sentimentelor care s-au dezvoltat începând din copilărie şi apoi, pe parcursul

---

2. *Dicţionarul Limbii Române Literare Contemporane*, (Bucureşti, Ed. Academiei R.P.Române, Vol.3, 1957), p. 392.

3. Vasile Pavelcu, *Culmi şi abisuri ale personalităţii*, (Ed. Enciclopedică Română, 1974), p. 25.

vieţii.[4]

Toate acestea conduc la formarea unei „imagini de sine"care acţionează ca un filtru între om şi lumea exterioară, cu care omul îşi evaluează viaţa şi realizările lui. „Imaginea de sine" este produsă de experienţa umană, dar în acelaşi timp ea produce experienţă.

Cecil Osborne defineşte „imaginea de sine" în felul următor: „Simţămintele conştiente şi inconştiente pe care le ai despre tine însuţi formează imaginea de *sine*".[5] El susţine că omul acţionează în viaţă potrivit imaginii pe care o are despre el însuşi. Deci nu se poate vorbi de comunicare decât în armonie cu imaginea de sine.

O imagine de sine solidă conduce la o comunicare eficientă şi la realizarea gândurilor şi planurilor atât cu privire la propria existenţă cât şi la existenţa celor din jur. Imaginea de sine neclară poate duce, pe de altă parte, la distorsionarea mesajelor primite şi la o interpretare incorectă care determină blocarea comunicării.

Modul în care omul se vede pe sine însuşi nu poate rămâne fără impact asupra relaţiilor lui cu cei din jur. Comunicarea pe care omul o realizează cu sine însuşi se numeşte „intrapersonală". Aceasta este ceea ce el îşi spune lui însuşi. Comunicarea intrapersonală, o va afecta însă pe cea interrelaţională, adică ce spune altora. În acelaşi timp, modul în care omul se comportă faţă de cei din jur este un produs al punctului de vedere pe care acesta îl are cu privire la lume. Astfel, imaginea de sine a

---

4. Costin Nemţeanu, *Comunicare sau înstrăinare?*, (Bucureşti, Ed. Gnosis, 1996), p. 59.

5. Cecil Osborne, *The Art of Understanding Yourself*, (Grand Rapids, Zodervon Publishing House, 1967), p. 161.

fiecărui individ este construită pe interacţiunea cu persoanele din jur, cu mediul şi cu ceea ce îşi spune fiecare lui însuşi că este. Virginia Satir afirma referitor la aceasta că:

> Pentru o funcţionare normală în familie, fiecare membru trebuie să aibă un loc. Dar pentru ca fiecare membru al familiei să aibă un loc, trebuie să fie deplin recunoscut, deplin acceptat şi deplin înţeles. Aspectele acestea stau la baza formării imaginii de sine. Fiinţa umană are nevoie de iubire, acceptare şi siguranţă. Omul simte nevoia să aibă un sens al valorii lui separat de ceea ce face. Apartenenţa este ceea ce simţim noi când suntem iubiţi necondiţionat, aşa cum suntem. A fi o parte a unui sistem unde ne simţim acceptaţi ajută la fortificarea existenţei noastre. Dacă această nevoie rămâne neîmplinită, ea conduce la dereglări emoţionale. Persoana respectivă simte „lipsa a ceva" - neîmplinirea. Necesitatea de a aparţine cuiva nu poate fi satisfăcută legându-ne viaţa de „lucruri fără rădăcini".[6]

Cel care este acceptat, de asemenea trebuie să fie şi apreciat. Poţi să accepţi pe cineva pentru că nu ai ce face, dar uneori nu vei fi capabil să-l apreciezi. Aprecierea are de-a face cu starea interioară. Din nefericire, mulţi oameni trec prin viaţă fără un adevărat sens al aprecierii, deoarece ei sunt „prea conştienţi" de greşelile şi eşecurile lor, în sensul că ele devin un fel de obsesie. Nu numai propria conştiinţă le vorbeşte lor, dar li se aminteşte şi de către alţii despre eşecurile lor în mod conştient.

Foarte mulţi ar putea trăi deci o viaţă normală dacă ar avea certitudinea că au fost iertaţi de greşelile lor din trecut. Nu întâmplător se spune: Sentimentele umane sunt o fereastră *prin* care se poate vedea ce

---

6. Constantin Dupu, *Teologie Pastorală,* (Bucureşti, S.E.R., 1993), p. 76.

crede omul despre circumstanţele prin care trece, despre lumea în care trăieşte cât şi *despre el* însuşi.

Odată ce omul îşi cunoaşte sentimentele, reacţiile, credinţele, poate trece la schimbarea lor. În acestea se includ: aprecierile ce trebuiesc schimbate, păreri ale altora ce trebuie ignorate, minciuni ce trebuie respinse. Apoi omul poate construi imagini despre el însuşi sănătoase pe baza principiilor sănătoase. După cum remarca şi Mark Twain:

> Fiecare este o lună şi are o parte întunecată pe care nu o arată niciodată nimănui. În unele vieţi partea întunecată a lunii acoperă o suprafaţă mică, în alte vieţi una mare. Oamenii diferă mult prin cantitatea de informaţii pe care o dezvăluie de bună voie despre ei înşişi şi prin numărul de persoane cărora li se destăinuie. Unii sunt în mod voluntar deschişi, iar alţii deliberat enigmatici. Dorinţa de autodezvăluire constituie un factor major în facilitarea perceţiei persoanei. Unii oameni par relativ transparenţi în activităţiile lor cotidiene spontane, în timp ce alţii, în comparaţie, sunt opaci.[7]

Trăsăturile de personalitate se definesc deci şi capătă contur în contextul relaţiilor sociale. Ceea ce numim trăsături de caracter şi temperament, remarca Conf. dr. Petru Iluţ, de exemplu onestitatea, modestia, firea închisă sau deschisă, impulsivitatea etc., se relevă ca fapte sau forme ale relaţiilor interpersonale şi nu pot fi definite în afara acestora. Tot el continuă spunând:

> Luat în sine, izolat, individul nu posedă nici un privilegiu, privirea în oglindă nu-i oferă - fără raportarea la alţii - imaginea de sine, aceasta din urmă ne fiind un dat imediat ci o construcţie. În absenţa contactelor, sau relaţiilor cu ceilalţi

---

7. Gordon W. Alleport, *Structura şi dezvoltarea personalităţii,* (Bucureşti, Ed. Didactică şi Pedagogică, 1991), p. 493.

> nu s-ar ajunge la ideea de fire închisă ori deschisă, la noţiunea de impulsivitate sau calm, onestitate sau lipsa acesteia etc. Toate aceste însuşiri rezultă din contactele cu alţii şi capătă un nume graţie cadrului social, relaţiilor cu ceilalţi. Chiar şi trăsăturile fizice, - înălţimea, greutatea, înfăţişarea generală, etc., capătă semnificaţie prin raportarea la alţii, din comparaţia cu ceilalţi.[8]

Se poate spune pe scurt că: personalitatea se defineşte, capătă contur şi se formează în acelaşi timp, graţie complexului de relaţii sociale. Deşi episodic, omul se află în contact cu un univers mai larg, în deosebi prin canalele mass-media, scena vieţii lui cotidiene o formează grupul mic, în ipostaza familiei, a grupului de studii, a colectivului de muncă, a localităţii în care trăieşte. Acelaşi lucru este afirmat şi de către Gordon Alleport, care spunea:

> Relaţiile se înscriu şi nu pot exista decât în perimetrul unui grup. Rareori zâmbim când suntem singuri. Aproape întotdeuna un zâmbet este produsul special al unei întâlniri sociale - un gest pentru a semnifica faptul că înţelegem pe semenul nostru, că avem o apartenenţă comună, că avem o bază stabilită de comun acord pentru coexistenţă.[9]

La rândul său S. D. Gaede insistă asupra naturii inerent sociale a omului, afirmând: „Dumnezeu a plănuit ca fiinţa umană să fie o creatură relaţională. Omul a fost creat pentru a se raporta la alte fiinţe. El nu a fost un accident. El a fost un dat intenţionat al creaţiei”.[10]

---

8. Ioan R. & P. Iluţ, Matei L, *Psihologie socială*, (Cluj, Ed. Exe S.R.L., 1994), pp. 5-6.

9. Gordon W. Alleport, *Structura şi dezvoltarea personalităţii*, (Bucureşti, Ed. Didactică şi Pedagogică, 1991), p. 493.

10. David A. Noebel, *Înţelegerea Vremurilor*, (Colorado, Ed. Association of Christian Schools International, 1995), p. 210.

Se poate deci observa că omul resimte nevoia de a introduce „ordine" în mediu, inclusiv în ambianţa socială. În felul acesta, el lipeşte „etichete" peste fapte, comportamente, evenimente, riscă deci simplificări pentru a se orienta totuşi în acest mediu.

În relaţiile interpersonale, individul preia aceste etichete şi clasificări care privesc raporturile cu alţii, precum şi însuşirile psihice. În felul acesta, el plasează pe ceilalţi în categorii sumare pentru a-şi face o idee cât de cât coerentă. Când omul Îl implică pe Dumnezeu în calculele lui, atunci i se deschide o nouă perspectivă asupra vieţii.

Din perspectiva creştină, fiecare persoană trebuie apreciată ca fiind valoroasă şi capabilă să aducă o contribuţie importantă în societate. Deşi alţi sociologi consideră că, în esenţă, omul este neajutorat în faţa presiunilor exercitate de societate, creştinul vede şi înţelege că fiecare individ este liber şi deci capabil să influenţeze societatea.

Pentru creştin, remarca David A. Noebel:

> Individul este mult mai important decât orice instituţie sau societate. Societatea este importantă din cauză că omul a fost creat ca fiinţă socială. Perspectiva aceasta ne asigură că omul nu poate fi redus nici la un simplu individ izolat şi nici la o simplă parte integrantă dintr-un întreg social.[11]

În cultura contemporană concentrarea asupra sinelui este privită ca fiind cheia fericirii şi a sănătăţii. Astăzi oamenii cred că ei îşi vor rezolva problemele concentrându-se asupra lor înşişi sau câştigându-şi sentimentul propriei identităţi.

---

11. Ibid., pp. 209-211.

Multe religii oferă opţiunea desăvârşirii spirituale personale separat de alţi oameni, nu însă şi creştinismul. Ca şi creştin, omul are o singură opţiune, dacă vrea să ajungă la maturitate: creşterea spirituală în contextul unei comunităţi creştine.

În ceea ce priveşte faptul că Dumnezeu a hotărât ca oamenii să depindă unii de alţii, poate că lucrul acesta se datorează dorinţei Lui ca oamenii să fie mai în siguranţă în faţa duşmanului fiind uniţi. Poate că n-a vrut ca oamenii să devină aroganţi, crezând că sunt destul de puternici prin ei înşişi ca să crească şi fără alţii, ori s-a gândit că omul are nevoie de o piedică în calea egoismului. Oricum, un lucru este cert: Dumnezeu vrea ca cei credincioşi să trăiască în comuniune pentru ca astfel, pe de o parte, să poată creşte din punct de vedere spiritual, şi, pe de altă parte, să rămână biruitori în lupta spirituală. Lucrul acesta se poate remarca şi la creştinii din primele secole care, indiferent de localitate, sunt întotdeuna prezenţi ca o comunitate. Fără îndoială că, aşa cum sublinia şi Denis McCallum:

> În cadrul unei astfel de comunităţi unii au ajuns să aibă o viaţă „secretă", duplicitară, pe care o trăiesc în paralel cu viaţa lor publică. În public, ei denunţă cu curaj păcatul şi fărădelegea, însă în particular ar putea nutri amărăciune sau chiar să ducă uneori în taină o viaţă imorală. Ipocrizia nu e nimic nou şi nimeni din timpul lui Isus nu a fost criticat mai mult pentru aceasta decât fariseii. Ironia situaţiei constă în faptul că nici un alt grup din tot Israelul nu a dat dovadă de un devotament mai radical în ce priveşte respectarea Legii decât aceştia.[12]

---

12. Dennis McCallum, *O viaţă de victorie*, (Oradea, Ed. Cartea Creştină, 1999), p. 79.

Pe de altă parte, Richard W. De Haan remarca faptul că:

> Mulţi oameni în ziua de astăzi găsesc dificil a trăi cu ei înşişi sau cu alţii. Ei trec prin atât de multă tensiune interioară, frustrare şi teamă, încât nu pot sta singuri cu gândurile lor. De aceea ei refuză să facă faţă controverselor de ultimă instanţă ale vieţii în mod direct şi sincer şi se aruncă în căutarea plăcerilor, a bogăţiei sau a faimei. Nimeni nu poate trăi armonios, bucuros sau folositor, fără să aibă pace în propriul suflet. Nu te poţi descurca faţă de alţii, fără a avea o apreciere adecvată faţă de tine însuţi. Trebuie să fii în stare să faci faţă vieţii cu toate lacrimile, durerea şi nedreptatea ei, dar aflându-te în posesia bucuriei şi a speranţei.[13]

Natura lăuntrică a omului confirmă deci învăţătura biblică, anume că omul nu reprezintă produsul unui proces de evoluţie care ţine de hazard, ci este o creaţie specială a lui Dumnezeu, făcută după chipul şi asemănarea Lui şi destinat pentru eternitate.

Persoana umană, potrivit paradigmei trinitare, este înţeleasă astfel ca „o mişcare *înspre comuniune"*.[14] Persoana este esenţial relaţională, este ea însăşi doar când se află în relaţie.[15] Ratzinger face diferenţa între persoana divină şi cea umană. „În cazul oamenilor, remarca el, relaţia se adaugă persoanei, în timp ce în cazul lui Dumnezeu, persoana înseamnă

---

13. Richard W. De Hann, *Fericirea nu este un accident*, (Bucureşti, GBV, 1994), pp. 213-214

14. I. Zizioulas, *Human Capacity and Human Incapacity: A Theological Exploration of Personhood"*,(Scottish Journal of Theology 28, 1975), p. 408.

15. Cf. I. Zizioulas, *Being as Communion: Studies in Personhood and the Church,* (Crestwood, N.Y. St. Vladimir's Seminary Press, 1985), p. 236.

pur şi simplu relaţionare".[16] Persoana divină, ca relaţionare totală, asigură deci un ghid pentru toţi oamenii.

Orice om trebuie să aibă astfel o privire adecvată asupra lui însuşi, înainte de a putea experimenta o relaţie prietenească cu alţii. Unul dintre cele mai serioase neajunsuri ale oamenilor din adunările creştine de astăzi îl constituie reţinerea lor de a se arăta prietenoşi faţă de aceia care nu sunt atractivi şi plăcuţi în mod natural. Uneori este manifestată tendinţa de a se forma anumite grupuri, anturaje, astfel încât unii sunt marginalizaţi. În legătură cu aceasta, apostolul Pavel oferă un îndemn care se cuvine să fie luat în considerare: „Dimpotrivă, fiţi buni unii cu alţii, miloşi şi iertaţivă unul pe altul, cum *v-a iertat* şi *Dumnezeu pe voi în Hristos"*. (Efes.4:32)

Urmând acest sfat, spunea Richard W. De Haan, se va putea găsi că:

> Greşelile altora nu sunt mai serioase decât ale noastre. De fapt, unii dintre aceia despre care credeam că nu-i vom agrea niciodată, ne vor deveni prieteni buni şi ne va plăcea compania lor. Cei mai mulţi dintre ei ne vor răspunde la dragoste, atunci când o exprimăm constant şi când ei sunt convinşi de sinceritatea noastră.[17]

Acelaşi lucru este subliniat şi de către Dumitru Stăniloaie în următorul citat:

> Conţinutul vieţii interioare a omului e alcătuit şi provocat nu numai de legătura cu natura prin trup, ci şi trascendenţa ei la legătura iubitoare cu alte persoane. Aceasta dă un

---

16. Ratzinger, *Introduction to Christianity*, (London: Burns & Oates, 1969), p. 132.

17. Ibid, p. 251.

> conţinut mai înalt vieţii interioare a omului. Dar nici acest plan al vieţii interioare nu-l mulţumeşte deplin. Un conţinut superior, care mulţumeşte deplin este adus în om prin transcederea legăturii cu semenii, la legătura prin credinţă cu Dumnezeu, Persoana absolut capabilă să ne asigure tot ce doreşte viaţa noastră. Omul credincios şi-a găsit în aceasta o deplină şi statornică linişte.[18]

Cu cât legătura cu divinitatea este deci mai reală, cu atât şi comunicarea dintre semeni va fi mai profundă şi mai durabilă. În ceea ce priveşte comunicarea cu fiinţa umană, Dumnezeu nu doar că iniţiază comunicarea cu omul, dar El devine şi mijlocul prin care această comunicare se poate realiza într-un mod eficient.

Conceptele de „bine" şi „valoare" în ele însele n-au nici un sens dacă nu se raportează la un Dumnezeu Creator personal. Omul poate să-şi spună lui însuşi orice vrea, dar dacă nu există nici un motiv să creadă că afirmaţiile lui sunt adevărate, cuvintele vor suna în gol şi efectul lor va fi, în cel mai bun caz, temporar.

Este adevărat totuşi că părerile altora se pot schimba mereu iar uneori ele nu reflectă realitatea. Ca urmare, nu trebuie să te bazezi mereu pe ceea ce gândesc alţii, altfel poţi deveni un fel de „jucărie a opiniei publice" - un om care caută să placă oamenilor, dependent de părerile altora în ce priveşte sentimentul de bunăstare sau al propriei identităţi.

Dacă se va studia cu atenţie Scriptura, va putea fi remarcat faptul că nu aceasta este calea lui Dumnezeu.

Noi creştinii, nu depindem de un vot din partea grupului

---

18. Dumitru Stăniloae, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, (Vol.1, Bucureşti, Ed. Cristal, 1995), p. 32.

> nostru pentru a şti cine suntem. Noi nu suntem un „grup de baloane" care plutesc în spaţiu, bazându-ne înţelegerea pe comportarea noastră unii cu alţii. Noi stăm pe temelia caracterului neschimbător al lui Dumnezeu şi a părerii Lui despre noi.[19]

Majoritatea cercetătorilor recunosc faptul că foarte multe din problemele morale şi spirituale cu care se confruntă omul de astăzi nu constituie o noutate. Dimpotrivă, ele au existat din momentul căderii omului în păcat şi, probabil, vor însoţi omul până la sfârşitul istoriei. Totuşi, în societatea modernă, aceste probleme au un specific aparte care trebuie să fie înţelese într-un mod corespunzător, dacă se doreşte ca viaţa să se fundamenteze pe principiile creştine, iar omul să urmărească înnoirea morală şi spirituală.

În primul rând, trebuie precizat că societatea modernă se caracterizează printr-o tensiune acută între morala tradiţională creştină şi morala post-tradiţională seculară. Într-o societate tradiţională toate instituţiile care se ocupă de problemele omului condamnă aceleaşi vicii şi patimi şi încurajează aceleaşi virtuţi. Societatea post-tradiţională, în schimb, este mai greu de definit, ea putând fi înţeleasă ca o consecinţă a destrămării valorilor morale tradiţionale.

Într-o asemenea societate, apare o anumită omogenizare socială, oamenii sunt supuşi aceloraşi influenţe publicitare, iar valorile morale devin realităţi convenţionale, care pot fi acceptate sau nu, după bunul plac al fiecăruia. În această situaţie, foarte mulţi oameni devin vulnerabili din punct de vedere moral şi spiritual şi pot fi exploataţi şi manipu-

---

19. Dennis McCallum, *O viaţă de victorie,* (Oradea, Ed. Cartea Creştină, 1999), p. 35.

laţi de indivizi abili, care cunosc foarte bine psihologia maselor şi ştiu să facă propagandă pentru a profita tot mai mult.

Într-un context post-tradiţional sau postmodern, morala îşi pierde caracterul ei normativ şi devine o realitate convenţională, legată de categoriile sociale ale binelui şi răului şi nu de realitatea ontologică a omului. Aşa se explică de ce există astăzi, alături de morala creştină şi alte sisteme de morală care-şi dispută întâietatea în influenţarea şi crearea unui anumit comportament uman. După cum remarca şi Pr. Conf. Gheorghe Popa:

> Dacă pe planul discursiv pluralismul este un factor pozitiv, pe planul moral, pluralismul poate deveni, în timp, un factor negativ, conducând la relativism şi libertinism moral şi spiritual.Acest relativism se poate observa destul de evident în devierile morale contemporane, care afectează profund atât individul, cât şi societatea.[20]

Din analiza care s-a făcut până acum reies două indicii importante şi fundamentale. Pe de o parte, Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Hristos, aşa cum este revelat în Vechiul şi Noul Testament, este un Dumnezeu eliberator al omului şi promotor al dreptăţii, duse până la comuniunea dintre oameni.

Pe de altă parte, dinamica vieţii de iubire treimică dintre oameni trebuie prin ea însăşi să aibă repercusiuni la nivel social, politic şi economic. Esenţial este ca principiul treimic să devină criteriu de inspiraţie şi ca, în lumina lui, să fie identificate medierile structurale necesare şi adecvate.

---

20. Gheorghe Popa, *Sfânta Treime Izvorul şi Temeiul Unităţii Creştine*, (Iaşi, Ed. Presa Bună, Anul 3, Nr.5, 2000), pp.151-152.

După cum se scria şi în Documentul de la Puebla al episcopilor latino-americani (1979):

> În Hristos, unicul Mijlocitor, omenirea participă la viaţa treimică. Hristos ne dă posibilitatea de a însufleţi prin iubire tot ce săvârşim, îngăduind să fim protagonişti împreună cu El în construirea unei convieţuiri şi a unei dinamici umane care să reflecte misterul lui Dumnezeu. Comuniunea ce trebuie să fie construită între oameni e o comuniune ce îmbrăţişează fiinţa până în străfunduri şi trebuie să se manifeste în întreaga viaţă, chiar şi economică, socială şi politică.[21]

Conştiinţa paternităţii comune a lui Dumnezeu, a faptului că toţi oamenii sunt fraţi în Hristos, „fii întru Fiul", a prezenţei şi a acţiunii dătătoare de viaţă a Duhului Sfânt va conferi privirii umane asupra lumii un nou criteriu de interpretare.

Dincolo de legăturile umane şi naturale, care sunt atât de puternice şi de strânse, apare, în lumina credinţei, un nou model de unitate a neamului omenesc, din care trebuie să se inspire, în ultimă instanţă, solidaritatea.

Acest model suprem de unitate al vieţii intime a lui Dumnezeu, Unul în trei Persoane, este ceea ce creştinii numesc „comuniune". O astfel de comuniune, spunea Prof. dr. Mărtincă Isidor, specific creştină, care, cu ajutorul lui Dumnezeu este cu grijă păstrată, extinsă şi îmbogăţită, „este sufletul vocaţiei Bisericii".[22]

---

21. Isidor Mărtincă, *Dumnezeu Unul şi Întreit,* (Bucureşti, Ed. Universităţii din Bucureşti, 1999), p. 202.

22. Ibid.

Ea trebuie să se realizeze atât la nivelul existenţei umane ca individualitate, cât şi la nivelul existenţei umane ca şi comunitate. „Mecanismele perverse" şi „structurile păcatului", pot fi învinse numai prin exercitarea acelei solidarităţi umane şi creştine la care Dumnezeu îl cheamă pe om şi pe care Biserica o promovează neobosit. Numai în acest fel atâtea energii pozitive vor putea fi pe deplin descătuşate pentru dezvoltare şi pace. Numai aşa existenţa umană, atât la nivel individual cât şi la nivel de comunitate, va avea cu adevărat un sens.

Bibliografie:

Alleport, W. Gordon, *Structura şi dezvoltarea personalităţii,* Bucureşti, Ed. Didactică şi Pedagogică, 1991.

De Hann, W. Richard, *Fericirea nu este un accident*, Bucureşti, GBV, 1994.

Dicţionarul Limbii Române Literare Contemporane, Bucureşti, Ed. Academiei R.P.Române, Vol. 3, 1957.

Dupu, Constantin, *Teologie Pastorală*, Bucureşti, S.E.R., 1993.

Iluţ, P. & R. Ioan, Matei L, *Psihologie socială*, Cluj, Ed. Exe S.R.L., 1994.

Mărtincă, Isidor, *Dumnezeu Unul şi Întreit*, Bucureşti, Ed. Universităţii din Bucureşti, 1999.

McCallum, Denis, *O viaţă de victorie*, Oradea, Ed. Cartea Creştină, 1999.

Nemţeanu, Costin, *Comunicare sau înstrăinare?*, Bucureşti, Ed. Gnosis, 1996.

Noebel, A. David, *Înţelegerea Vremurilor*, Colorado, Ed. Association of Christian Schools International, 1995.

Osborne, Cecil, *The Art of Understanding Yourself*, Grand Rapids, Zodervon Publishing House, 1967.

Pavelcu, Vasile, *Culmi şi abisuri ale personalităţii,* Ed. Enciclopedică Română, 1974.

Popa, Gheorghe, *Sfânta Treime Izvorul şi Temeiul Unităţii Creştine*, Iaşi, Ed. Presa Bună, Anul 3, Nr.5, 2000.

Ratzinger, Joseph, *Introduction to Christianity*, London: Burns & Oates, 1969.

Stăniloae, Dumitru, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*,Vol.1, Bucureşti, Ed. Cristal, 1995.

Zizioulas, D. John, *Being as Communion: Studies in Personhood and the Church.* Crestwood, N.Y. St. Vladimir's Seminary Press, 1985.

Zizioulas, D. John, *Human Capacity and Human Incapacity: A Theological Exploration of Personhood"*, Scottish Journal of Theology 28, 1975.